

EBH 2012.G.1.

A versenyfelügyeleti eljárásban a Gazdasági Versenyhivatalnak (GVH) az eljárás megszüntetéséről döntő, keresettel nem támadott határozata meghozatala után a tisztességtelen piaci magatartás és versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. tv. (Tpv.) 11. §-ának megsértése miatt, kártérítés megfizetése iránt indult perben, a bíróság jogosult volt a 88/B. § (4) bekezdése alapján a GVH-t véleménye kifejtésére felhívni, mely nyilatkozat bizonyítékként veendő figyelembe.

A GVH fenti versenyhivatali eljárásban hozott és az eljárást megszüntető határozatát ugyancsak bizonyítékként kell értékelni. A Kúria megítélése szerint a 88/B. § (6) bekezdésének rendelkezéséből (figyelemmel a jogszabály szerkezetére is) az következik, hogy akkor van kötve a bíróság, a GVH keresettel nem támadott határozata törvénysértést vagy annak hiányát megállapító részéhez, ha e döntés meghozatalára olyan eljárásban kerül sor, amikor a peres eljárásról történt értesülésre tekintettel indította meg a GVH a versenyfelügyeleti eljárást.

A Tpv. 11. §-a nem sérthető meg egyoldalú magatartással. Ha tehát egy vállalkozásnak nincs eljárásrendje, mely meghatározná, hogy kivel milyen feltételek mellett köt megállapodást, az a Tpv. 11. §-a megsértését nem alapozhatja meg, mert annak alapvető feltétele, hogy két vagy több, a Tpv. 11. §-ában meghatározott feltételeknek megfelelő jogalany között jöjjön létre a versenyt korlátozó, torzító megállapodás, összehangolt magatartás [EK-Szerződés 81. cikk (EUMSz. 101. cikk), 1400/2000/EK rendelet 1. cikk (1) bekezdés *h*) pont, 1996. évi LVII. törvény 11. § (1) bek., (2) bek. *f*) pont, 75. § (1) bek., 88/B. § (4), (6) bek., 19/2004. (II. 13.) Korm. rend. 2. § (1) bek. *j*) pont].

2005. szeptember 23-án a HAH Kft., a felperes és más cégek bejelentése alapján a Gazdasági Versenyhivatal (GVH) 2005. szeptember 23-án versenyfelügyeleti eljárást indított az alperes, valamint a H. cégcsoport másik két tagja ellen, mely eljárás annak megállapítására irányult, hogy az eljárás alá vontak magatartása alkalmas volt-e a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) 11. §-ában foglaltak megsértésére. A Versenytanács a 2007. április 26-án tartott tárgyaláson az eljárás egy hónapig tartó szünetelését rendelte el annak érdekében, hogy kiküszöbölhető legyen jelen per alperesének a verseny szabadságát csekély fokban veszélyeztető magatartása. Az utóvizsgálat megállapította, hogy a szünetelés alatt az alperes kidolgozta a hivatalos márkaszervizként való elfogadás eljárásrendjét. A Versenytanács 2007. június 13-án meghozott Vj-158/2005/148. számú határozatával valamennyi eljárás alá vont személy vonatkozásában megszüntette az eljárást jelen per alperese tekintetében arra hivatkozással, hogy az alperes kiküszöbölte a csekély fokú jogsértést.

A felperes 2007. július 4-én nyújtotta be keresetét az alperessel szemben. Végleges keresete arra irányult, hogy a bíróság az alperest kártérítés címén a Ptk. 339. § (1) bekezdése alapján 71 730 000 Ft és ennek 2005. február 9-től járó kamataiban marasztalja. A kártérítési felelősséget megalapozó jogellenes magatartást a következő jogszabályok megsértésében jelölte meg: Tpv. 11. § (2) bekezdés *f*) pont, EK-Szerződés 81. cikk, EK rendelet 1. cikk 1. bekezdés *h*) pont, 19/2004. (II. 13.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 7. § (1) bekezdés *j*) pont, Tpv. 2. §, Ptk. 6. § Az alperes a jogellenesség hiányára hivatkozással a kereset elutasítását kérte.

Az elsőfokú bíróság 43. sorszámu ítéletével a keresetet elutasította.

A felperes fellebbezése alapján eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

A felperes felülvizsgálati kérelmében - tartalmát tekintve - a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és elsődlegesen a felülvizsgálati kérelmének helytadó új határozat meghozatalát, másodlagosan a Pp. 252. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását kérte.

Az eljáró bíróságok két okból nem állapították meg a Tpvt. 11. § (2) bekezdés *f)* pontjának megsértését. Egyrészt arra hivatkoztak, hogy a bíróság a GVH Versenytanácsának döntéséhez a Tpvt. 88/B. § (6) bekezdése szerint kötve van, másrészt arra, hogy a felperes által sérelmezett egyoldalú alperesi magatartás esetén e jogszabályhely alkalmazásának nincs helye. A Kúria álláspontja ezzel kapcsolatban a következő:

A versenyfelügyeleti eljárás 2007. június 13-án befejeződött, a jelen kereset benyújtására pedig ezt követően, 2007. július 4-én került sor. A kereset benyújtásakor már - 2005. november 1-je óta - hatályban volt a Tpvt. 88/A. és 88/B. §-a. E rendelkezések lehetővé tették, hogy a Tpvt. III-V. fejezeteiben foglalt rendelkezések megsértésére alapított polgári jogi igényeket a sérelmet szenvedett fél közvetlenül a bíróság előtt érvényesítse. A Tpvt. IV. fejezetében található 11. § (2) bekezdés *f)* pontjának megsértése miatt indult perben a GVH a Tpvt. 11. §-ának alkalmazásával kapcsolatban jogosult volt észrevételeket tenni, melyet a bíróság a perben bizonyítékként használhatott fel. A GVH - a felülvizsgálati kérelem állításával szemben - köteles volt a bíróság felhívása alapján jogi álláspontjáról tájékoztatni a bíróságot [Tpvt. 88/B. § (4) bekezdés]. Olyan tartalmú korlátozást ugyanis nem tartalmaz a Tpvt., miszerint a 88/B. §-ának rendelkezései, az e § hatálya alá tartozó perben nem alkalmazhatóak abban az esetben, ha versenyhivatali eljárás volt korábban folyamatban.

Nem ért egyet a Kúria a GVH azon, a bíróság felhívására kifejtett jogi álláspontjával, melyhez a bíróság, így a Kúria kötve nincs, csak bizonyítékként értékel, hogy a perbeli esetben a szünetelés elrendelése nem a jogsértés tényén, hanem csupán a verseny szabadságának csekély fokú veszélyeztetésén alapult. A verseny szabadságát csekély fokban veszélyeztető magatartás is jogsértő, és a Tpvt. 75. § (1) bekezdése kifejezetten e jogsértés orvoslása érdekében ad lehetőséget a szünetelés hivatalbóli elrendelésére. Önmagában a szünetelés elrendelése, majd a csekély fokú jogsértés kiküszöbölése folytán az eljárás megszüntetése nem értékelhető úgy, hogy az alperes nem adott alapot a versenyhivatali eljárás megindítására, hogy az alperes jogsértést nem követett el.

Az adott tényállás mellett egyértelműen megállapítható a GVH határozatából, hogy a csekély fokban a versenyt veszélyeztető alperesi magatartást az eljárásrend kidolgozásával az alperes megszüntette. Ebből pedig az következik, ahogy az a GVH-nak a bíróság felhívására adott véleményében is egyébként szerepel (5. oldal 2. bekezdés), hogy a szünetelés ideje alatt elkészített eljárásrend miatt szüntették meg a versenyfelügyeleti eljárást az alperessel szemben. Ha az eljárásrend megalkotására nem került volna sor az eljárás alá vont alperest marasztalni kellett volna, ugyanis az alperes törvénysértő magatartást tanúsított, amit azonban megszüntetett.

A Tpvt. 88/B. § (6) bekezdése szerint a GVH keresettel nem támadott határozatának megfelelően kell döntenie a bíróságnak a jogsértés fennállása, vagy fenn nem állása kérdésében. Ez a rendelkezés azonban figyelemmel a Tpvt. 88/B. § szerkezetére azt jelenti, hogy a GVH keresettel nem támadott határozatának, illetve a határozatot felülvizsgáló bíróság határozatának a törvénysértést, vagy annak hiányát megállapító részéhez a bíróság csak abban az esetben van kötve, ha a határozatot a per folyamatban léte alatt indult GVH versenyfelügyeleti eljárása során hozták, és emiatt a bíróságnak az előtte folyó eljárást fel kellett függesztenie. A perbeli esetben azonban a lefolytatott versenyfelügyeleti eljárás a fenti kritériumoknak nem felelt meg, a versenyfelügyeleti eljárás a per megindulása előtt befejeződött, így a GVH eljárást megszüntető határozatát a bíróságnak bizonyítékként kell értékelnie. A bizonyítékként értékelendő határozatból azonban a Tpvt. 11. § (2) bekezdés *f)* pontjának megsértése nem állapítható meg.

Helyesen állapították meg az eljáró bíróságok, hogy a Tpv. 11. § (1) bekezdésében írt versenykorlátozási tilalom nem egyoldalú magatartásokra, hanem egymástól független vállalkozások közötti megállapodásokra, összehangolt magatartásokra vonatkozik, a perbeli esetben pedig ilyen nem valósult meg. A rendelkezésre álló adatok szerint az alperes nem kötött kartell tilomba ütköző megállapodást. A Kúria szerint ennek ellenkezőjét csak akkor lehetne megállapítani, ha részt vett volna a felperes piacra lépésének megakadályozását célzó megállapodások megkötésében. Nem minősülnek azonban ilyennek azok a megállapodások, - ahogy arra a GVH is rámutatott - melyeket az alperes a hivatalos szerveivel kötött.

A perbeli esetben, ahogy az már kifejtésre került, a verseny csekély fokú veszélyeztetését azért látta fennállónak a GVH, mivel az alperes nem készített eljárásrendet. Az eljárásrend elkészítése azonban a felperes sérelmét nem szüntette meg, ugyanis az elkészült eljárásrend tartalmazta a „perben haragban” állásra vonatkozó rendelkezést, melynek lényege, hogy az alperes nem köt olyan jogalannyal szerződést, amely ellene eljárást kezdeményezett, akivel perben áll. Az eljárásrend elkészítésével a felperes sérelme, hogy a felperes által kezdeményezett eljárásokra tekintettel az alperes nem köt vele szerződést, tehát nem nyert orvoslást. A GVH maga nyilatkozott úgy, hogy az eljárásrendnek a „perben, haragban” állásra vonatkozó rendelkezése megítélésére a GVH határozata nem tért ki, így a peres bíróság e körben az esetleges jogsértést vizsgálhatja. Ennek vizsgálata azonban az adott eljárásban szükségtelen volt, mert az eljárásrend kidolgozásával az abban szereplő, „perben, haragban” állásra vonatkozó rendelkezés beiktatásával az alperes a Tpv. 11. §-ába ütköző magatartást nem valósíthatott meg. Az eljárásrend elkészítése ugyanis több fél közötti megállapodásként nem értékelhető, hanem kizárólag az alperes egyoldalú nyilatkozataként.

A fentiekből következően a Kúria álláspontja szerint a megállapított megvalósított jogszabálysértés (az eljárásrend késedelmes elkészítése) és a felperest ért, állított kár között az ok-okozati összefüggés nem áll fenn (hiszen az eljárásrend elkészítése a felperes sérelmét nem orvosolta), továbbá az eljárásrend késedelmes elkészítése a Tpv. 11. §-át nem sérthette (egyoldalú nyilatkozat). A felperes pedig a Tpv. 11. §-ába ütköző alperesi magatartás miatt kérte az alperes marasztalását, ilyen magatartás pedig nem nyert bizonyítást. Így a felperes kártérítés megfizetése iránti keresete alaptalan volt, mivel a kártérítési felelősség megállapításának konjunktív feltételei nem álltak fenn.

Alaptalanul hivatkozik a felperes az EK rendelet és a Korm. rendelet általa megjelölt értelmező rendelkezésének megsértésére is. Az EK-Szerződés 81. cikkének (1) bekezdése és a Tpv. 11. §-a széles körű általános tilalmat fogalmaz meg, mely alóli mentesülésre nemcsak egyedi elbírálással, hanem ún. csoportmentességi kedvezmény útján is sor kerülhet. Az EK rendelet és az EK rendeletnek megfelelő Korm. rendelet azt határozza meg, hogy egy adott megállapodás mely feltételek mellett részesülhet csoportmentességi kedvezményben. A Korm. rendelet azonban csak olyan megállapodásokat mentesít, melyek tilosak lennének a Tpv. 11. §-a alapján. Tekintve, hogy a korábban kifejtettekre figyelemmel az alperesnek a szervizekkel kötött megállapodásai nem ütköznek a Tpv. 11. §-ában foglalt rendelkezésekbe, alappal nem hivatkozhat a felperes a Korm. rendelet 7. § (1) bekezdés j) pontjának megsértésére. Nem jelentené a szervizekkel kötött megállapodása semmisségét az, ha utólag megállapítást nyerne, hogy az adott megállapodás nem felel meg a csoportmentességi rendeletben írt feltételeknek. Ez csak azzal a következményekkel járna, hogy az adott megállapodás elvesztené a csoportmentességi kedvezményt, és a csoportos mentesülésre hivatkozás nélkül, egyedileg kellene bizonyítani, hogy az adott megállapodásnak nem volt versenykorlátozó eleme. Az EK rendelet és a Korm. rendelet értelmező rendelkezésének a „megsértése”, mint normasértés nem értelmezhető. A felperes legfeljebb arra hivatkozhatott volna, hogy valamely megállapodás nem esett a csoportos mentesülés alá ilyen megállapodásra azonban egyáltalán nem hivatkozott. (*Kúria Gfv.IX.30.152/2011.*)